

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33556
Nom	Sociologia del treball
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans	Facultat de Ciències Socials	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans	6 - Sociologia	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
AGUADO BLOISE, TERESA EMPAR	330 - Sociologia i Antropologia Social

RESUM

L'assignatura Sociologia del Treball te un caràcter introductori i s'insereix en el primer curs del grau de Relacions Laborals i Recursos Humans, amb el propòsit general de facilitar les eines bàsiques, suficients i necessàries per a comprendre les tendències socials contemporànies referides al món del treball i de l'ocupació. Per eixos motius és una assignatura de referència per a altres matèries assignatures de contingut sociològic situades en cursos posteriors, alhora que tracta de complementar l'aproximació d'altres matèries i disciplines –com l'Economia, la Psicologia, el Dret etc.- que contenen també amb un mòdul introductori la qual cosa permet a l'alumnat obtenir una visió general sobre l'objecte del títol de grau.

El treball s'aborda com una construcció social d'importància capital en les societats humanes; és un tipus de relació social, una forma de conferir identitats socials, que determina, i alhora ve predeterminat, pels processos de desigualtat, tot i ser un factor clau en el desenvolupament personal, econòmic i social de les societats modernes.

L'assignatura pretén afavorir el coneixement i la reflexió crítica sobre el món del treball i les relacions d'ocupació, des d'una perspectiva històrica i a través de les dimensions organitzatives, socials, econòmiques i polítiques de l'activitat laboral.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Donat el caràcter daquesta assignatura, perquè l'alumnat pugui cursar-la, només es precisen els requisits necessaris per accedir inicialment als estudis de grau

COMPETÈNCIES

1309 - Grau de Relacions Laborals i Recursos Humans

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé descansa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants sàpien aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat d'arreglar i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants hagen desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Capacidad para aprender de forma autónoma y desarrollar la iniciativa y el espíritu emprendedor.
- Capacidad para organizar y planificar.
- Capacidad para gestionar la información, redactar y formalizar informes y escritos.
- Capacidad para analizar, sintetizar y razonar críticamente.
- Capacidad para resolver problemas, aplicar el conocimiento a la práctica y desarrollar la motivación por la calidad.

- Capacidad para comunicar de forma oral y escrita.
- Capacidad para utilizar las nuevas tecnologías de la información y la comunicación.
- Capacidad para trabajar en equipo.
- Capacidad para respetar y promocionar los derechos fundamentales, la igualdad entre hombres y mujeres, la igualdad de oportunidades y la no discriminación, los valores democráticos y la sostenibilidad.
- Capacidad para conocer y aplicar los principios del código deontológico profesional.
- Conocer y analizar la estructura y dinámica de los sistemas de relaciones laborales nacionales y comunitarios.
- Conocer y comprender los procesos sociales que estructuran las relaciones de trabajo y de producción.
- Capacidad para interrelacionar los conocimientos de las distintas disciplinas académicas que analizan el ámbito laboral.
- Analizar y evaluar los factores que determinan las desigualdades en el mundo del trabajo.
- Analizar y evaluar las decisiones emanadas de los agentes que participan en las relaciones laborales.
- Capacidad para seleccionar y gestionar información y documentación sociolaboral.
- Capacidad para localizar, identificar e interpretar datos e indicadores socioeconómicos relativos al mercado de trabajo.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- Conèixer la funció social del treball humà en els processos d'estructuració i canvi social
- Conèixer els principals factors i dimensions que determinen les relacions socials de producció i les desigualtats en el món del treball.
- Conèixer les aportacions teòriques existents sobre les interdependències entre la divisió sexual del treball i la construcció social de les identitats de gènere.
- Conèixer els principals enfocaments teòrics i sociològics aplicats en l'anàlisi de les relacions laborals.
- Ser capaç d'interrelacionar els problemes socials, els models de producció i la perduda de sostenibilitat.
- Ser capaç de seleccionar i interpretar fonts bàsiques d'informació sociolaboral.
- Ser capaç de realitzar anàlisi i síntesi crítica de textos i documents sociolaborals.
- Analitzar els canvis que afecten a les normes i a les pràctiques que estructuren les relacions entre sindicats, empresaris i Estat
- Ser capaç d'identificar i comprendre els interessos que persegueixen els actors en les seues estratègies i els mitjans que utilitzen per a defensar-los

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ A LA SOCIOLOGIA DEL TREBALL (CONCEPTES BÀSICS)

TEMA 1. INTRODUCCIÓ

- 1.1 La perspectiva sociològica.
- 1.2 El treball com a objecte d'estudi.
- 1.3 El concepte de treball, recorregut històric. La habitual reducció del concepte de treball a una de les seues parts: locupació.
- 1.4 Formes de treball, treball mercantil i treball reproductiu.
- 1.5 El paper del treball com a factor de integració social a la societat capitalista i la possible erosió d'aquesta funció a la actualitat.

TEMA 2. FONTS I BASES DE DADES SOCIOLABORALS

- 2.1 Anàlisi de les bases de dades i les estadístiques del Ministerio de Trabajo e Inmigración, de IINE i del Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS).

2. LA DIVISIÓ SOCIAL I TÈCNICA DEL TREBALL: L'ORGANITZACIÓ DEL TREBALL COM A FACTOR GENERADOR DE DESIGUALTATS SOCIALS.

TEMA 3. LA DIVISIÓ TÈCNICA DEL TREBALL: L'ORGANITZACIÓ DEL TREBALL EN LA EMPRESA

- 3.1 El model de producció artesà.
- 3.2 L'organització del treball industrial: El Taylorisme i l'organització científica del treball (OCT), el Fordisme i la producció en massa.
- 3.3 El model de despecialització flexible i la producció lleugera.
- 3.4 Noves formes de gestió laboral.

TEMA 4. LA DIVISIÓ SEXUAL DEL TREBALL

- 4.1 La distribució d'activitats entre homes i dones: desigualtats de gènere.
- 4.2 El treball ocult de les dones: el treball social necessari desenvolupat en la esfera privada.
- 4.3 Locupació de les dones: modalitats de incorporació i exclusió del mercat de treball.

TEMA 5. LA DIVISIÓ INTERNACIONAL DEL TREBALL

- 5.1 Desenvolupament capitalista i divisió internacional del treball.
- 5.2 El procés de Globalització i les seues conseqüències laborals: deslocalització productiva, migracions i mercat laboral.

3. TENDÈNCIES AL MERCAT DE TREBALL

TEMA 6. FLEXIBILITAT LABORAL, DESOCUPACIÓ I PRECARIETAT A LA SOCIETAT ACTUAL

- 6.1 Introducció.
- 6.2 Flexibilitat i Societat: models de flexibilitat laboral.
- 6.3 Estratègies empresarials d'increment de la flexibilitat i el seu impacte en les relacions laborals.
- 6.4 Anàlisi de latur
- 6.5 L'increment de la precarietat laboral: L'erosió de la relació estàndard d'ocupació i el creixement de les

formes d'ocupació atípiques.

6.6 Conseqüències laborals de la Gig economy

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teòricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	15,00	0
Lectures de material complementari	15,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	10,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

Cadascun dels temes del programa segueix una estructura semblant. Les primeres sessions -generalment tres-, es dediquen a exposició dels continguts del programa, mitjançant classe magistral participativa i addicionalment (en una sessió) per part del grup/s d'alumnes que s'haja preparat els ítems corresponents al tema. En l'última o dos últimes sessions de cada tema es procedirà a realitzar l'activitat pràctica consistent generalment en la correcció grupal en classe de l'article o pràctica proposada i que l'alumne/a haurà d'haver treballat prèviament a casa, elaborat un comentari i enviat al professor mitjançant la plataforma aula virtual. En dos dels temes (2 i 5) aquesta activitat consisteix en pràctiques en la sala d'informàtica amb les pàgines web de l'INE i del CIS, i en l'anàlisi d'un documental sobre el tema projectat en classe respectivament. La segona activitat pràctica consisteix en la preparació i exposició dels ítems o conceptes vinculats a cada tema proposats pel professor i presentats en panells-pòsters o power-point. El format de la classe serà participatiu, de manera que l'alumnat pugui plantejar els seus dubtes en el moment que creguen. Les activitats pràctiques combinen un treball individual (anàlisi i comentari de text) i un treball en grup (treball i presentació d'ítems). El treball desenvolupat en classe es complementa amb les hores de consulta setmanals en les quals el professor està a la disposició de l'alumne/a per a la resolució de dubtes, explicació de conceptes o continguts que no s'haja entès en classe o la correcció individualitzada de les seues activitats (anàlisi i comentari de text i preparació d'ítems). Durant el curs es farà ús de l'aula virtual on s'allotjaran els materials bàsics per a l'alumnat i en el seu cas per a l'enviament de comentaris crítics de les lectures i treballs pràctics en les dates fixades.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'aprenentatge de l'alumne/a s'hi realitzarà mitjançant proves escrites al final del curs i també mitjançant avaluació continua avaluant els treballs pràctics que es lliuraran en finalitzar cada tema.

Solament es farà mitja de l'examen amb els treballs de l'avaluació continua si s'aprova l'examen (5 sobre 10).

En l'examen es valora la comprensió i la capacitat d'anàlisi i síntesi dels continguts treballats en l'assignatura, tant de forma teòrica com mitjançant les pràctiques desenvolupades per l'alumne.

La nota del examen suposarà el 70% de la nota final, el percentatge restant (30%) es correspon amb els treballs desenvolupats per l'alumne al llarg del curs: resum de conferències, anàlisi i comentari de textos, i preparació i exposició d'ítems en grup. Es imprescindible aprovar l'examen i les pràctiques per superar l'assignatura.

Les activitats pràctiques d'avaluació continua referides al 30% serán recuperables per a la segona convocatòria.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Lorente, R. (2010): Sociología del Trabajo. Plaza y Valdés, México D.F.
- Santos Ortega, A.; Muñoz Rodríguez, D. y M. Poveda Rosa, (2018): Trabajo y Empleo. Tendencias sociales recientes. Valencia: Tirant lo Blanch.

Complementàries

- AA.VV. (1997): Desigualtat i canvi. Barcelona. Ed. Proa-Universitat Autònoma de Barcelona.
- AA.VV. (2005) Lo que el trabajo esconde, Traficantes de sueños, Madrid.
- Alonso, L. E. (2000) Trabajo y postmodernidad: el empleo débil. Madrid. Fundamentos.
- Boyer, R. (1986): La flexibilidad del trabajo en Europa. Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.
- Cano, E. Bilbao, A. y Standing, G. (2000): Precariedad laboral, flexibilidad y desregulación. Alzira, Germania.
- Carrasco, C y Mayordomo, M. (1999): Mujeres y economía. Barcelona. Icaria.
- Castillo, J.J. (1988): Las nuevas formas de organización del trabajo. Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.
- Coriat, B. (1982): El taller y el cronómetro. Madrid. Siglo XXI.

- Lorente-Campos, R. (2003): La precariedad laboral de trabajar a tiempo parcial: El caso de España. México D.F. Plaza y Valdés.
- Recio, A. (1997): Trabajo, personas, mercados. Barcelona, Icaria.
- Rodgers, G y Rodgers, J (comps.) (1992): El trabajo precario en la regulación del mercado laboral. Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.
- Rodríguez, E. (2003) El gobierno imposible. Trabajo y fronteras en las metrópolis de la abundancia, Ed. Traficantes de sueños, Madrid. (<http://www.sindominio.net/traficantes/colecciones.htm>)
- Sennett, R. (2000) La corrosión del carácter. Ed. Anagrama, Barcelona.
- Toharia, L. (ed.) (1983): El mercado de trabajo, teorías y aplicaciones. Madrid, Alianza.
- Toharia, L. (Dir.) (2005): El problema de la temporalidad en España: un diagnóstico. Madrid. MTAS.
- Tezanos (2001) El trabajo perdido. ¿Hacia una civilización postlaboral?, Ed. Sistema, Madrid.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1. CONTINGUTS

Es mantenen els continguts contemplats en la guia docent original.

2. VOLUM DE TREBALL I PLANIFICACIÓ TEMPORAL DE LA DOCÈNCIA

Es mantenen les activitats i volum de treball de la guia docent original. La planificació de sessions s'especificarà a principi de curs.

3. METODOLOGIA DOCENT

Les classes s'impartiran de manera presencial, així també com les activitats pràctiques i tutories col·lectives establertes en la guia docent. Les tutories individuals seran preferentment virtuals.

Pel que fa a l'estudiantat afectat o en situació de vulnerabilitat, la metodologia docent serà adaptada a algun tipus d'activitat no presencial, entre les quals podrà estar l'assignació de treballs individuals, el desenvolupament d'un projecte individual, l'estudi d'una bibliografia específica o les tutories per videoconferència.

En cas que la situació sanitària imposara que la totalitat de la docència es desenvolupara online, les sessions es substituiran per pujada de materials a l'Aula virtual, videoconferència síncrona, diapositives locutades o gravació de classes. En el cas de les activitats pràctiques, es garantirà la interacció amb estudiantat mitjançant videoconferència, fòrum o chat en aula virtual. Donat el cas, les adaptacions corresponents seran comunicades a través de l'aula virtual per l'equip docent de cada assignatura.

4. AVALUACIÓ

Es mantenen els criteris de la guia docent i les Especificacions a la Guia quant a la ponderació de l'avaluació de cada tipus d'activitat.

Pel que fa a l'estudiantat afectat o en situació de vulnerabilitat, la proporció de qualificació de les activitats de grup avaluable es traslladarà a activitats individuals.

En cas que la situació sanitària imposara que la prova final es desenvolupara online, es proposarà una avaluació per la següent combinació d'aquestes tres modalitats: 1) prova escrita individual per tasca síncrona mitjançant preguntes de desenvolupament per aula virtual o 2) prova escrita individual síncrona mitjançant cas pràctic per aula virtual.

5. BIBLIOGRAFIA

Es manté la bibliografia existent en aula virtual. Si la situació sanitària imposara tancament de biblioteques, es facilitaria material de suport a través de l'aula virtual.